

NATTSVÄRMARE, m. 5. En, som svärmar omkring på liderliga ställen nattetid.

NATTSVÄRMANDE, n. 4. eller
NATTSVÄRMERI, n. 5. Kringsvärmande på liderliga ställen nattetid.

NATTSYN, f. 5. Nattlig syn af spöke, ande, o. s. v.

NATTSÄCK, m. 2. Persedel af läder, mattväf, varduk o. s. v., som medföres på resor att deruti förvara kläder och hvarjehanda under resan behöfliga saker.

NATTUGGLA, f. 4. Se *Kattuggla*.

NATTVAK, n. sing. Vakande nattetid.

NATTVAKA, f. 4. Se *Sångtrast*. — Förkortas äfv. till *Vaka*.

NATTVAKT, f. 5. Manskap som har bevakningen i en stad o. s. v. nattetid. — S. m. Person, som har vakthållning nattetid.

NATTVANDRARE, m. 5. — **RERSKA**, f. 4. 1) Se *Sömngångare*. — 2) Se *Nattstrykare*.

NATTVÄNDRING, f. 2. 4) Gående i sömnen om nätterna. — 2) Utestrykande nattetid.

NATTVÄRD, m. 2. (i äldre språket) Aftonmåltid. *Frälsaren höll n-en med sina lärjungar. Herrans n., Den heliga n-en* eller blott *N-en*, en högtidlig af Christus instiktad handling, i hvilken under anammande af bröd och vin meddelas människan Christi lekamen och blod, att stadfästa henne i Guds nådeförbund, förvissa henne om syndernas förlåtelse, befrämja hennes tillväxt i helgelsen, samt närmare förena henne med den kristna församlingen. *Gå till n-en, taga, få, undfå* ell. *anamna den heliga n-en*, begå denna heliga handling. *Gifva n-en*, säges om den prest, som förrättar den.

NATTVÄRDSBOK, f. 5. pl. — *böcker*. Bok, som innehåller passande läsning och böner för dem, som skola gå till Herrans Nattvard.

NATTVÄRDSBRÖD, n. 5. Oblat, som i stället för brödet utdelas åt nattvardsgäster.

NATTVÄRDSBÖN, f. 3. Bön, passande att läsas af en nattvardsgäst.

NATTVÄRDSGÅNG, m. 2. Den heliga nattvårdens begående.

NATTVÄRDSGÄST, m. 5. En, som begår den heliga nattvården.

NATTVÄRDSLÄSNING, f. 2. Undervisning af vederbörande prest i salighetsläran, som meddelas dem, hvilka första gången skola begå Herrans Nattvard.

NATTVÄRDSPSALM, -- sållm, m. 3. Psalm, som afsjungs af församlingen i kyrkan, under nattvårdens utdelande.

NATTVIOL, -- öl, f. 3. 1) Ört med hvita blommor, som nattetid hafva en behaglig lukt. *Orchis bifolia*. Kallas äfv. *Yxne*, *Ståndpers*. — 2) (trädg.) Tvåårig ört med gula, brunådriga kronblad och behaglig lukt, helst nattetid. *Hesperis tristis*. [Nattfiol.]

NATTVÄKT, m. 3. Tiden för vakthållning nattetid.

NATTVÄKTARE, m. 5. En, som håller vakt nattetid, för att gifva tecken i händelse af eldsvåda, förekomma inbrottsstölder, m. m.

NATTVÄRK, m. sing. Värk nattetid.

NATTYGG, n. 5. Sådana klädespersedlar, som man påtager, då man går till natthvila. — Äfv. *Natt-tyg*.

NATUR, -úr, f. 3. (lat. *Natura*) 1) Sammanfattningen af allt hvad som är skapat; (i in-skränkare mening) sammanfattningen af alla genom sinnena förnimbara ting, d. v. s. hela den

materiella världen. *Gud är n-ens herre och skapare. Hela n-en förkunnar, att en Gud gifves*. — *Syn*. Verlden. — 2) Alltings första orsak, upphof. *N-en skapar oupphörligt. Han har af n-en fått ett godt förstånd. Af n-en väl begåfvad*. (Fig.) *Betala n-en sin skuld, dö*. — *Syn*. Gud, Försynen, Skaparen. — 3) Verldsordningen. *N-ens lagar. Ho kan genomtränga n-ens hemligheter? N-ens studium*. — 4) Sammanfattningen af alla de krafter och egenskaper, som ursprungligen tillhöra ett lefvande väsende eller skapat ting. *Människans, djurens, växternas n. Ett kemiskt ämnes n. Han har af n-en bøjelse för den lasten*. — *Syn*. Medfödd, naturlig beskaffenhet, Skaplygne, Art. — 5) Grundegenskap, väsendtlig egenskap. *Det är själens n. att tänka*. — 6) Tillstånd, som har sin grund i själva födseln eller tillkomsten; kroppsbeskaffenhet, kropps-författning, temperament. *Tillfredsställa n-ens behof. Hafva stark n. Han har en torr, sangvinisk, flegmatisk n. Neka n-en, head den behöfver. Vanan är andra n-en. Tvinga sin n., vilja göra mer än man förmår*. — 7) Lifskraft (i allmänhet betraktad). *Läkarens konst består i att underhjelpa n-en*. — 8) (i moralisk mening) Medfödt naturligt ljus i förståndet. *N-en bibringar oss de första begreppen af rätt och orätt*. — 9) Af själva blodsbandet härrörande kärlek, ömhet. *Lyda n-ens röst. Brutus qvafve n-ens röst, då han dömdo sina egna söner*. — 10) Djurens instinkt, drift. *Apan är af n-en fallen för att härma*. — 11) (teol.) a) Människans naturliga tillstånd (i motsats till nådens tillstånd). *Människans förderfvade n.* — b) *Christi gudomliga n.*, hans egenskap af Guds son. *Christi menskliga n.*, hans egenskap af sann människa. — 12) (estet.) a) Skapelsens verk (i motsats till konstens alster). *N-en öfverträffar konsten. Söka att idealisera n-en*. — b) Den fysiska eller andliga skapelsen, betraktad såsom modell för de sköna konsterna. *Man bör i konsten taga n-en till ledarinna*. — c) (mål. o. bildh.) Något verkligen befintligt föremål, som en målare eller bildhuggare efterhärmar; lefvande urbild. *Måla, bilda efter n-en*, efter en i verkligheten existerande urbild. — d) Öfverensstämmelse med det naturliga, det sanna i naturen. *Det är n. i denna målning, detta skaldestycke*. — *Motsats*: Onatur. — 13) Jordytan i afseende på dess naturliga utseende, dess yttre beskaffenhet, sådan den framställer sig för ögat. *Han är en stor älskare af n-ens skönheter. Sinne för n-en*. Brukas stundom i motsats till Stad, nästan i samma mening som: Landet, landsbygden, t. ex.: *Lemna den qvalmiga staden, och gå ut i den fria n-en*. — 14) (i in-skränkare mening) En trakts, en orts, ett handligt ställes egna utseende. *Drottningholm har en gudomlig n.* — 15) (i allmänhet) Beskaffenhet. *Jordmånens n. Af hvad n. är hemmanet? Af fräse n.* — *Syn*. Art, Beskaffenhet, Slag, Daning.

NATURA, natūra, (lat.) *In n.* säges, då man lemnar, levererar en sak, sådan den i sig sjelf är, och ej löser den med penningar. *Lemna, leverera spannmål in n.*

NATURALHISTORIA, -- ålhistória, f. 3. pl. — *rier*. Se *Naturhistoria*.

NATURALIEKABINETT, -- rälíe -- nått, n. 5. o. 5. Samling af naturalster, isynnerhet sällsynta. [— cabinet.]

NATURALIER, -- rälíarr, pl. 3. Naturalster.